Ocena działania układu regulacji

1) Ocenić stabilność:
   - *ocenić wrażliwość na zmianę nastaw*
   - *określić zapas stabilności (np. na charakterystykach częstotliwościowych)*

2) Ocenić jakość – wyznaczyć (zmierzyć) wartości wskaźników:
   - błąd statyczny (ustalony, końcowy)
   - błędy dynamiczne (błąd maksymalny, szybkość regulacji, ...)
   - inne, np. licznik energii

3) Optymalizować ....

Punkt pomiaru

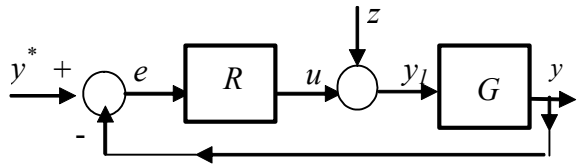

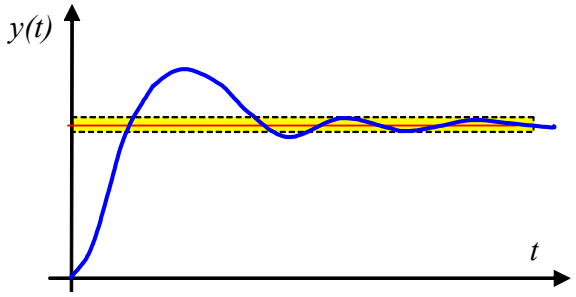

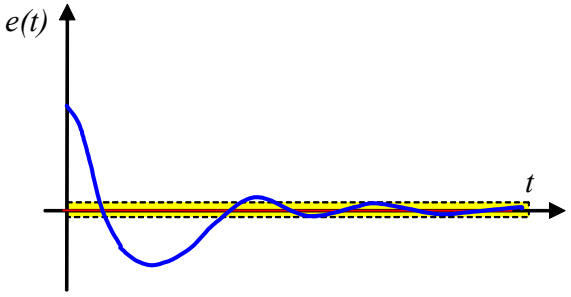

Ocena jakości - wskaźniki bezpośrednie

definicje

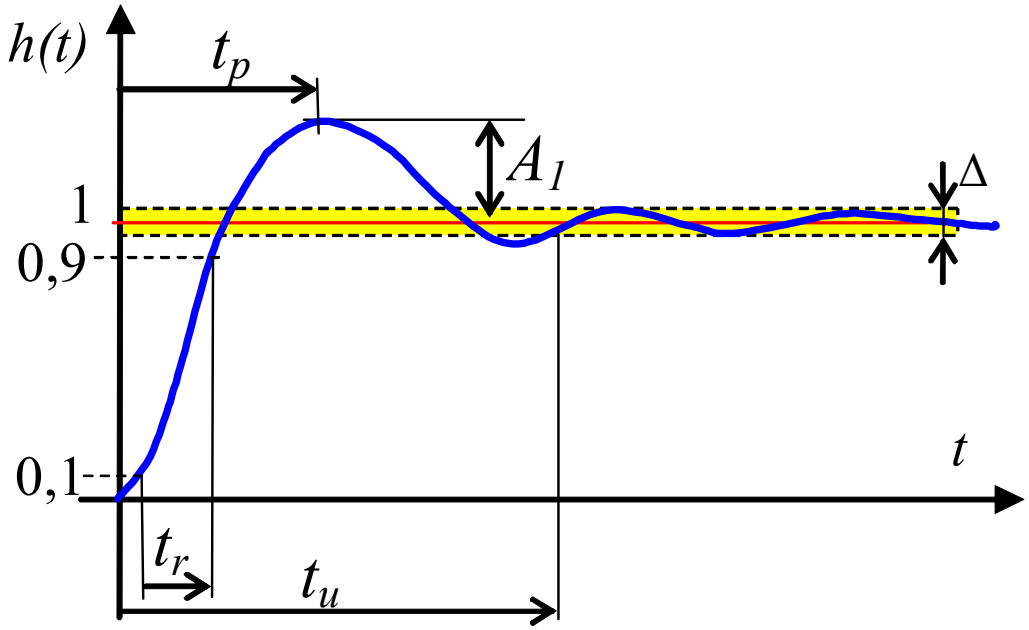

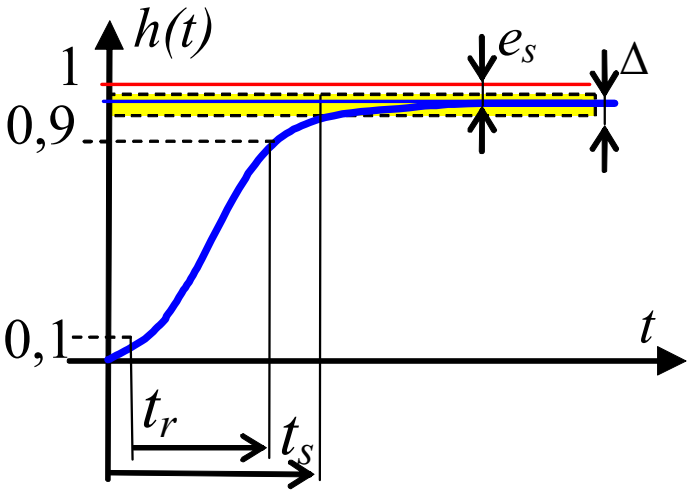

e_s , e_k - uchyb ustalony (końcowy)

A_1 - przeregulowanie (e_1 - max uchyb dynamiczny)

t_p - czas pierwszego przeregulowania

t_r - czas narostu

$t_{u,}$ - czas regulacji (czas ustalania)

Δ

e_s – steady-state error

M_p – overshoot

t_p - peak time

t_r – rise time

t_s – settling time

Δ = ±1% (±5%)

Matlab: step

[Górecki/215] [Findeisen/117][Franklin/134]

Ocena jakości - wskaźniki bezpośrednie

projektowanie (metoda symulacyjna)

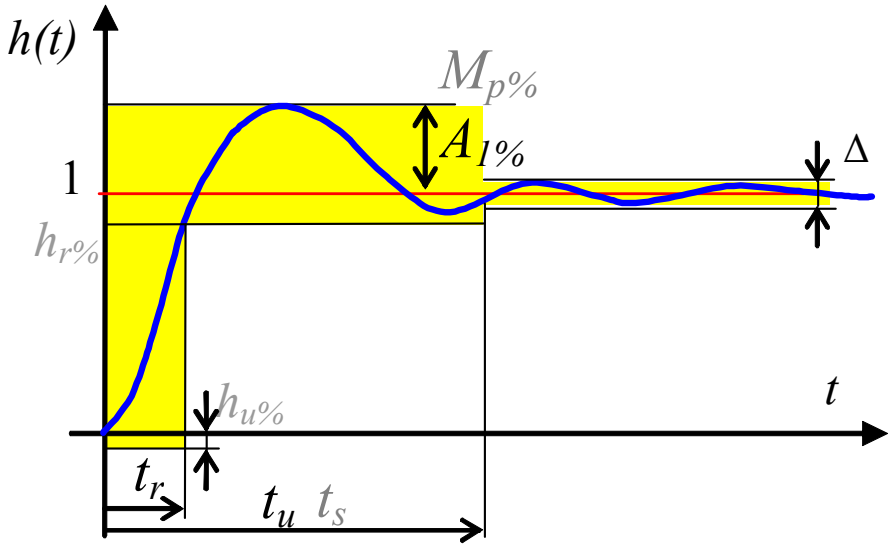

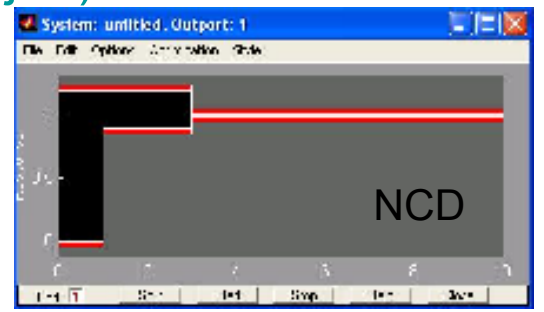

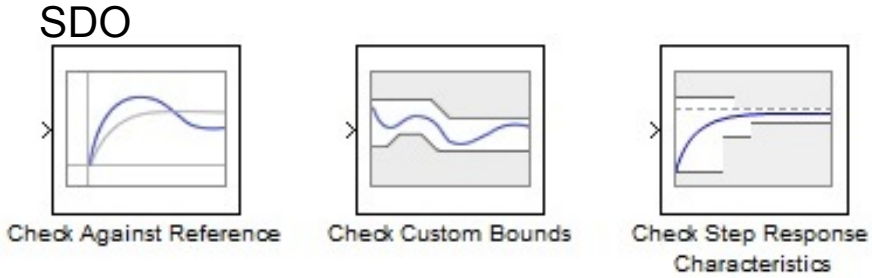

Settling time t_s=3
Precent settling Δ =1
Precent overshoot $M_{p\%}$ =20

Rise time t_r =1
Precent rise $h_{r\%}$ =90
Precent undershoot $h_{u\%}$ =1

Matlab: Nonlinear Control Design / NCD Output
Simulink Response Optimization / Signal Constrind Block
Simulink Design Optimization / Desired Step Response

Ocena jakości - wskaźniki całkowe

definicje

Integral Error

$$I_{IE} = \int_0^\infty e(t)dt$$

w układach bez przeregulowania

I. of Squared Error

$$I_{ISE} = \int_0^\infty e^2(t)dt$$

oscylacyjność do 35%

$$\int_0^\infty \left(e^2(t) + a_1\dot{e}^2(t) + \ldots\right)dt$$

I.of Absolute Error

$$I_{IAE} = \int_0^\infty |e(t)|\,dt$$

oscylacyjność do 10%

I. of Absolute Error Multiplied by Time

$$I_{ITAE} = \int_0^\infty t\,|e(t)|\,dt$$

przebiegi aperiodyczne

I.of Absolute Error Multiplied by S.Time

$$I_{ISTAE} = \int_0^\infty t^2\,|e(t)|\,dt$$

krótki czas regulacji

[Amborski/354][Górecki/213]

Ocena jakości - wskaźniki bezpośrenie i całkowe

projektowanie przez optymalizację wskaźników

	PI		PID		
Kryterium	K_p	T_i	K_p	T_i	T_i
$\min \int_0^\infty e^2(t)dt$	$\frac{T}{kT_o}$	$T_o + 3.33T$	$\frac{1.4T}{kT_o}$	$1.3T_o$	$0.5T_o$
$\min t_r$ $M_p = 0\%$	$\frac{0.6 \cdot T}{kT_o}$	$0.8T_o + 0.5T$	$\frac{0.95T}{kT_o}$	$2.4T_o$	$0.4T$
QDR					

Ocena jakości - wskaźniki bezpośrenie i całkowe

projektowanie przez optymalizację wskaźników

a) przebieg aperiodyczny

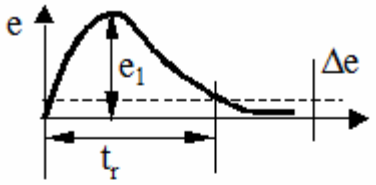

$\Delta e = 0.05 e_s$
minimum t_r

b) przeregulowanie 20%
oscylacyjność

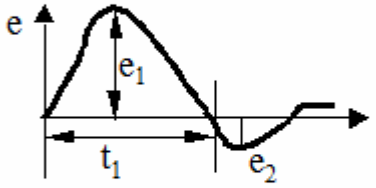

$e_2/e_1 = 0.2$
minimum t_r (albo minimum t_1)

c) minimum ISE

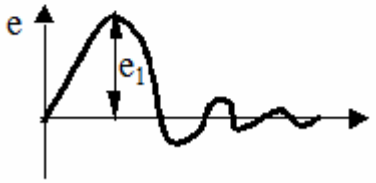

$$I_{ISE} = \int_0^\infty e^2(t)dt \rightarrow \min$$

$$G = \frac{ke^{-T_0 s}}{Ts+1}$$

Kr.	R	Optymalne nastawy			Wskaźnik jakości			
		K_p	T_i	T_d	$\frac{t_r}{T_0}$	$\frac{e_1}{kA_z}$	$\frac{e_u}{kA_z}$	$\frac{I_{ISE\min}}{T_0 kA_z}$
a	P	$\frac{0.3}{kT_0/T}$	-		4.5	$\frac{T_0/T}{0.3+T_0/T}$	$\frac{T_0/T}{0.3+T_0/T}$	-
	PI	$\frac{0.6}{kT_0/T}$	$0.8T_0+0.5T$		8	$0.1+T_0/T$	0	-
	PID	$\frac{0.95}{kT_0/T}$	$2.4T_0$	$0.4T_0$	5.5	$0.06+0.84T_0/T$	0	-
b (t_r)	P	$\frac{0.7}{kT_0/T}$	-		6.5	$\frac{1.2T_0/T}{0.7+T_0/T}$	$\frac{T_0/T}{0.7+T_0/T}$	-
	PI	$\frac{0.7}{kT_0/T}$	$T_0+0.3T$		12	$0.05+0.95T_0/T$	0	-
	PID	$\frac{1.2}{kT_0/T}$	$2.0T_0$	$0.4T_0$	7	$0.05+0.78T_0/T$	0	-
c	P	-	-		-	-	-	-
	PI	$\frac{1.0}{kT_0/T}$	$T_0+0.35T$		16	$0.03+0.9T_0/T$	-	$0.03+0.5T_0/T$
	PID	$\frac{1.4}{kT_0/T}$	$1.3T_0$	$0.5T_0$	10	$0.05+0.7T_0/T$	-	$0.07+0.22T_0/T$

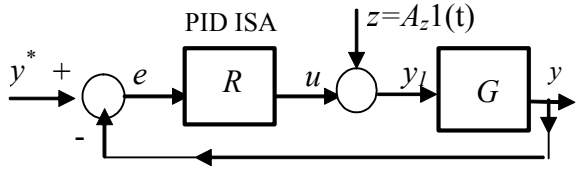

Ocena jakości - wskaźniki bezpośrenie i całkowe

projektowanie przez optymalizację wskaźników

a) przebieg aperiodyczny

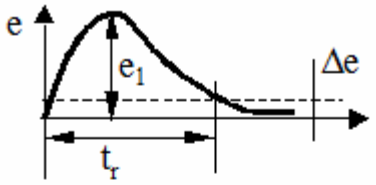

$\Delta e = 0.05 e_s$
minimum t_r

b) przeregulowanie 20%
oscylacyjność

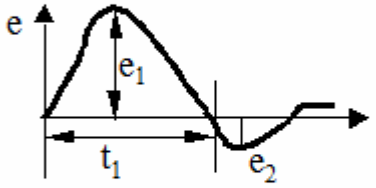

$e_2/e_1 = 0.2$
minimum t_r (albo minimum t_1)

c) minimum ISE

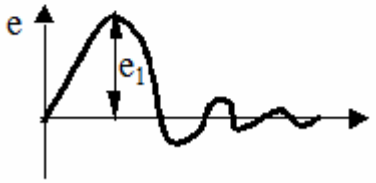

$$I_{ISE} = \int_0^{\infty} e^2(t)dt \rightarrow \min$$

$$G = \frac{ke^{-T_0 s}}{s(Ts+1)}$$

Kr.	R	Optymalne nastawy			Wskaźnik jakości			
		K_p	T_i	T_d	$\frac{t_r}{T_0}$	$\frac{e_1 T}{kA_z T_0}$	$\frac{e_u}{kA_z}$	$\frac{I_{ISEmin}}{T_0 kA_z}$
a	P	$\frac{0.37}{T_0/T}$	-		5.5	2.7	$\frac{1}{K_p}$	-
	PI	$\frac{0.46}{T_0/T}$	$5.75T_0$		13.2	1.9	0	-
	PID	$\frac{0.65}{T_0/T}$	$5T_0$	$0.23T_0$	9.8	1.38	0	-
b (t_r)	P	$\frac{0.7}{T_0/T}$	-		7.5	1.43	$\frac{1}{K_p}$	-
	PI	$\frac{0.7}{T_0/T}$	$3T_0$		15	1.62	0	-
	PID	$\frac{1.1}{T_0/T}$	$2T_0$	$0.37T_0$	12	1.12	0	-
c	P	-	-		-	-	-	-
	PI	$\frac{1}{T_0/T}$	$4.3T_0$		18	1.44	-	-
	PID	$\frac{1.36}{kT_0/T}$	$1.6T_0$	$0.5T_0$	15	1.03	-	-

Ocena jakości regulacji:

I. Kryteria dla standardowego sygnału zewnętrznego

- bezpośrednie parametry odpowiedzi skokowej
  - uchyb ustalony
  - przeregulowanie (max uchyb dynamiczny)
  - oscylacyjność
  - czas regulacji
- całkowe wskaźniki odpowiedzi skokowej
  - IE, ISE, ISEG, IAE, ITAE

II. Kryteria uniwersalne

- położenie pierwiastków
- parametry ch.częstotliwościowych
  - układu zamkniętego
  - układu otwartego

kryteria dla sygnału standardowego ⇔ kryteria uniwersalne

[Amborski/192,308][Findeisen/104][Górecki/206]

Ocena jakości regulacji:

(narzędzia wspomagające w Matlabie)

I. Kryteria dla standardowego sygnału zewnętrznego

1) Funkcje wspomagające (CACSD), np.:
   - rysowanie wykresów - step(), impulse(), ...
   - badanie zmienności funkcji

2) Narzędzia interaktywne, np.:

   - Simulink Design Optimization: Response Optimization →
     dobór nastaw za pomocą uniwersalnych metod optymalizacji

   - Simunik Control Design: PID Turner, SISO Design →

   - Control System Toolbox: ltiview, pidtool, sisoinit, sisotool →